

Bajer: Saa vil jeg kun tilføje, at jeg glæder mig over det Fremstridt, der især ifter ved denne Lov i Forhold til det tidligere Forslag med Hensyn til Kvinder, idet det nu ikke alene er gifte Kvinder, der have Særraade eller Ugtepaar, som kunne faa denne Bevilling, men ogsaa gifte Kvinder der gaa under den almindelige Regel, at de leve i Formuefællesskab med deres Mænd, forudsat at disse give deres Samtykke dertil.

Srdum: Den ærede Justitsminister holder vedblivende fast paa, at offentlige Fæstkontorer maa indskrænke sig til at være slet og ret Anvisningskontorer. Jeg kan forøvrigt ikke se, hvorfor det absolut skal være saaledes. Kontorerne ville jo i Virkeligheden rette sig efter de affattede Regler, og hvorfor de saa skulde indskrænkes til at blive blotte og bare Anvisningsvirksomheder, forstaar jeg ikke rigtig. Det forekommer mig, at hvis det var fornødent, vilde de meget godt kunne udstrækkes til at omfatte meget større Virksomheder end blot Anvisningsvirksomhed. Men det vilde maatte være usikkert, om man kunde komme helt bort fra det, man kalder Fæstvirksomhed og over til en Anvisningsvirksomhed, og jeg tror, at hvis man rigtig gør sig dette Princip klart, vil det ogsaa kunne lade sig gøre. Naar det vides saavel fra Husbondens som fra Tjenestvænderens Side, at der findes et saadant offentlig Kontor, kan jeg ikke begribe, hvorfor ikke begge Parter skulde søge det Kontor, naar de trængte enten til Lynde eller Tjeneste. Jeg kan ikke forstaa, hvorfor de ikke skulde gøre det, naar de ikke ved egen Hjælp kunde komme i Besiddelse af det søgte, saa vilde det vistnok være det naturlige af Verden for dem at holde sig til disse offentlige Kontorer, for at komme i Besiddelse af, hvad de søgte. Justitsministeren mener yderligere, at Energien tabes, saasnart den private Virksomhed gaar bort. Det kan være, men det bliver dog vistnok ogsaa et Spørgsmaal, hvis man fandt de dertil kvalificerede Folk, og jeg vil indrømme, at det ikke er alle, der egne sig til at bestyre saadanne offentlige Kontorer. Der gives naturligvis ogsaa Folk i Samfundet, som, naar de have deres Løn, mene, at det øvrige er lige meget. Det Arrangement kan man gøre; men hvorfor skulde man ikke kunne tænke sig at kunne faa Folk, der være kvalificerede dertil, og som af yderste Lynde ville bestræbe sig for at virke i den Retning, hvori de var ansatte for at virke. Jeg tror, at det lader sig gøre, naar de blive ordentlig aflagte og faa den rette Forstaaelse af deres Stilling. Det er jo

næsten, jeg vil ikke sige at sætte en Blet paa den nuværende Embedsstand, men jeg veed ikke rettere end, at vi have Embedsvirksomheder, hvor de paagældende Embedsmænd ere meget energiske, ja undertiden endog for energiske til at bestride deres Virksomhed. Vilde det nu ogsaa være saa farligt, om Virksomheden ikke blev slet saa stærk, som den er nu? Man ser jo netop det farlige dertil, at disse private Fæstemænd virke for meget. De ere altfor energiske og det er absolut, fordi de have desto større Fortjeneste, jo større Lager de have paa Markedet af Arbejdskraft. Jeg har kun paastaet, at det samme vil blive Tilfældet under den her foreslaaede Lov. Jeg indrømmer stadig, at de Forholdsregler, der nu ere foreslaaede i Loven, ville hævde det en Del; men den virkelige Drivveder for deres Energi vil selvfølgelig vedblivende være det, at de tjene desto mere, jo mere de virke, og Hensynsløsheden kommer derfor meget let frem. Jeg synes dog, vi skulde være enige om at tænke lidt over, hvad det er, der her omhandles og handles med. Det er dog en Slags Forretning, der drives med Mennesker, og det er dog ikke slet fast endnu, at det er en Vare, som enhver som helst anden Handelsvare. Man skulde dog synes, at der burde tages noget mere Hensyn, naar der drives Forretning med Mennesker, end naar det er med andre Varer. Man har ment, at det skulde være en offentlig Virksomhed, fordi det ikke ligefrem skulde gøres til Spekulation. Jeg skal ikke opholde mig videre ved det, da jeg jo forud veed, at det er haabløst. Det lader sig jo ikke gennemføre, naar Ministeren stiller sig imod det; men jeg har kun villet gøre disse Bemærkninger for yderligere at fastholde og præcisere Tanken, og den Tid vil vel nok komme, da man kommer til at acceptere den og se anderledes paa den, end man nu gør. Jeg skal kun fluttelig bemærke, at vi selvfølgelig subsidært stemme for Lovforslaget, da vi se et Fremstridt i det.

Ordføreren (Bertelsen [Hjørring Amts 1. Valgkreds]): Efter de Udtaleser, som ere fremkomne fra den højtærede Justitsminister, kan jeg ikke sige rettere end, at der ikke er nogen Uoverensstemmelse mellem Udvalget og den ærede Justitsminister af nogen væsentlig Betydning. Den eneste væsentlige Indvending, den højtærede Minister gjorde, var, at man greb ind i den Ret, de nuværende Fæstemænd med Bevilling have, ved at bestemme, at der i København og Købstæder paa mere end 6,000 Ind-